

LIBERTATEA

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pagină 60 cor., 1/2 pag. 30 c., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abon. să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau înapoi.

Abonamentul:

Prețul foii «Libertatea» e următorul:
pe 1 an 8 cor.; pe 1/2 an 4 cor.
Pentru economi, numai 5 cor. pe an!

Foia Interesantă* ilustrată, și „Tovărășia”
să dau gratis, tuturor abonentilor „Libertății”,
pentru prețurile de sus.

Pentru România pe an 25 Lei.

Pe piatra aceasta...

La Sf. Petru și Pavel, 1907.

Poate nici când mai mult ca în zilele noastre, n'am avut mai mare trebuință de a ne aduce aminte de viața sfinților, și a ne adăpa sufletul din pildele lor.

Sărbăm chiar amintirea sfinților apostoli Petru și Pavel. Fiecare Român bun, și cel-ce cetește aceste șire în ziua praznicului, și cel-ce le citește după praznic, cufunde-se o clipă două cu mintea și cu gândirea în istoria vieții acestor doi mari bărbări ai bisericii creștine, căci de folos este sufletelor noastre acest lucru, chiar în zilele de prigonire prin care trecem.

Cine a fost apostolul Petru, și cine Pavel?

Petru a fost apostolul ales al Domnului, care era întruparea credinței tari și alipirei cătră Domnul. A dat probe acestei credințe în repeșite rânduri, cum a fost cazul, când apostolii stau pe corabie și au văzut pe Învățătorul pe țarm și Petru, cel cu tare credință, a început să calce pe valurile apei ca să meargă la Isus, atât de mult credea el în dumnezeirea celui pe care îl urma! Și purtat de această credință nesfârșită, a și putut merge un timp pe valuri, și numai când slăbiciunea fi-rii omenești a început a-l răstăpâni și a prins frică, — atunci a început a să scufunda, până ce Domnul, cu cuvântul său, iar l'a ajutat. Și altele dăți a dat el pilde la fel despre țaria credinței lui, încât însuși Mîntuitorul i-a zis: Tu ești Petru, (ce pe evreește înseamnă piatră) și pe această piatră, adevărat pe credința ta cea tare ca piatra, voiu zidi biserica mea.

Pavel a fost la început cărturar iudeu. Dar' nu cărturar de rând, ci învățat mare al Judeilor. Și ca învățat iudeu, a fost prigonitor al lui Isus, până ce Isus, prin o lumină cerească, prin o minune, l'a cutremurat și l'a întors la credință — și de aci încolo, făcîndu-să creștin și întrînd chiar între apostoli, a ajuns a fi cel mai aprig răspînditor al credinței celei noi, a creștinismului! Până când ceialții apostoli, ca mai toți fiii de pescari, oameni simpli și aproape toți fără carte, dar' cu inimi mai luminate ca cele mai luminate cărți, în lume, puteau propovedi credința cea nouă numai pe unii treceau înșiși, pe atunci Pavel scria într'una epistole (cărțile apostolilor) în toate părțile lumii pentru

încurajarea și luminarea creștinilor ce răsăriau și ici și colo!

Dacă Petru e chipul întrupat al țării credinței între apostolii Domnului, apoi Pavel e chipul învățăturii înalte, a luptei și cu peana și cu graiul, deci și aproape și departe, e cel mai aprig și mai spornic răspînditor al credinței celei drepte.

Nici n'ai putea să judeci care din doi e mai mare: Petru ori Pavel. Căci de e mare Pavel prin învătătura cu care strălucea între ceialții apostoli, nu mai puțin mare e Petru, piatra credinței, care s'a dus până în inima împărăției romane, celei, pe acele vremuri, păgînă și temută de o lume întreagă!, și în însași Roma el a făcut mulți creștini, așa că puternicii slujbași păgîni, atât s'au înfuriat pentru curagiul acestui apostol, că au hotărît perirea lui pe cruce, ca și a învățătorului său! Și l'au judecat la răstignire, iar el, supusul și cuviosul închinător Domnului său, a zis: fie, răstigniți-mă și pe mine, dar' fiindcă eu nu sunt vrednic nici prin chipul răstignirii mele să mă fac asemănător marelui meu Domn și Dumnezeu, pe mine să mă răstigniți cu capul în jos pe cruce! Și așa a fost răstignit, murind mare și sfîntă moarte de mucenic întru credința Domnului.

Și acum, iubite creștine Române, gîndește-te numai bine, oare nu este nici o asemenare între soartea prigonirii tale de azi și soartea prigonitilor creștini pe cari îi călăuzau și încurajau marii învățați ai Domnului, cu Petru și Pavel în fruntea lor?

O, da! Multă asemănare! Ei erau propovăduitorii unei credințe noi, luminate, strălucite, care să împotrivească însă credinței strimte și lăcomose a stăpînirii lumestii, ce domnea peste ei. Că ei ziceau: Un Dumnezeu avem, care pe toți deopotrivă ne iubește, de suntem Romani ori Elini și Ebrei ori alte seminții păgîne.

Guberniul Romei pe atunci păgîne, zicea: »Nu! Dumnezeul vostru și credința voastră este o minciună, iar' adevărată e numai credința noastră cea închinătoare la idoli!«

Și ce zici tu, creștine Române, azi? Zici: Dzeul nostru al tuturor unu și același este: care pe toți deopotrivă de fii ai săi ne cunoaște, tuturor drepturile de oameni și de fii ai lui ni le-a dăruit, și rugăciunile noastre cu bine pe toate le primește, în ori-ce limbă i-s'ar aduce ele. Iar' guberniul din Pesta

zice: Nu! Dzeul vostru valah și credința voastră mincinosă este, și adevărată e numai credința noastră, cea-ce să închină la idolul de noi făurit: vițelul de aur al maghiarizării. Și numai cel-ce acestui bou să închină, fiu bun nouă este, cel-ce nu, Petru și Pavel este el, și vrednic de spînzurat pe cruce cu capul în jos!...

Apoi, creștine și Române bune! Intre astfel de împrejurări mai poți tu sta mult pe gînduri, că din aceste două sorți pe care o să ți-o alegi? Pe cea a închinării la boul de aur al maghiarizării, idol făurit din ciocanele șoviniste a ministrilor din Pesta, ori să-ți alegi soartea luminată a sfinților apostoli Petru și Pavel, de a suferi mai bine și răstignire pe cruce cu capul în jos pentru credința ta, pentru limba ta, pentru închinăciunea ta dreaptă la Dzeu, cel-ce a pecetluit dreptul de-opotrivă al tuturor limbilor prin trimiterea Duhului peste apostoli?

O, tu netrebnic muritor care ai înclina mai bucuros spre felul cel dintîi al întrebării! Dar' ce ar fi cîștigat Petru și Pavel de să închină voinei păgîne din Roma? Puteau ajunge în onoruri și cinstiri înalte, dar' își perdeau pe veci nemurirea, pe care tocmai prin țaria lor pentru dreapta lor credință, o au cîștigat!

Române bun creștin! Scufundă-te cît de adesea cu fundă-te cît de adesea cu cugetul și simțirea în istoria vieții sfinților, adapă-te dela izvorul cel pururea răcoritor, înviorător, al faptelor lor, — și nu te zdrobi nici nu des-nădăjdui pe nici o clipă de vederea orcanului nebun al maghiarizării, ce dă rotocoale năroade asupra țării noastre. Val e acesta și ca valul va trece, iar' statornicia ta în credință, alipirea la limbă și la națiune, cunună de glorie îți va pune pe frunte, cum tuturor mucenicilor le-a pus!

O bună replică.

De-o fi adevărat, foile din Pesta dau știrea, că poliția din Pesta ar fi început o urmărire năzdrăvană contra vorbitorilor dela adunarea socialistă din Pesta despre care am scris și noi în numărul trecut, la care a vorbit și deputatul austriac Pernerstorfer.

Noi credem că poliția din Pesta și după ea procurorul va fi început prigonirea socialistilor, că tare le sunt neplăcuți, „incomozii”, socialistii, la domni dela putere.

Dar' ceea-ce e aproape de necredut, — ci să poate în aceste zile năroade ale șovinismului, — e, că poliția și procurorul, luînd în urmărire pe vorbitorii socialisti, ar fi cerut dietei din Viena, ca să ridice dreptul de imunitate al deputatului

Pernerstorfer, ca să poată fi urmărit judecătorește și el, ca unul ce ar fi săvîrșit Dzeu știe ce „crimă” în Ungaria prin vorbirile sale la acea adunare.

Din acest privilegiu aflăm de bine să reproducem ceea ce ziarul „Népszava” din Pesta scrisese despre felul de judecată al „patrioților” din guvern și dela foile lor, cari atunci îndată înjurau gros la deputatul Austriac și cereau alungarea lui peste graniță. Iată ce scria „Népszava” (2 Iulie):

Primire de oaspe.

Noi am avut privilegiu să vedem nu una din vestitele primiri strălucite a oaspeți străini în Ungaria.

„Dacă un scriitor de-a treia mână din străinătate, ră-tăcește pe la noi (în Ungaria) sau ceva bărbat politic, pe care la el acasă nici cîinii nu-l latră, și dacă acela are atîta minte să pună în drumul său Pesta naintea Vienei și pe Ungaria să o facă „stat cultural”, iar' națiunea maghiară să o zică „națiune cavalerescă”, — apoi fie sigur că „înaltul oaspe” va fi scaldat în lapte și unt, adevărat în șampanie, firește pe cheltuelile țării!

„Putem dovedi aceasta cu nenumărate pilde. Dar' ne mulțumim cu cea mai proaspătă, din vremea domniei coaliției (partidelor însoțite cu Kossuth):

Guvernul național a atras încoace cu lapte și colac, pe membrii clubului englez zis „Eight-Klub”, cari porniseră în ceva cale prin Europa. Aici apoi a îndopat cu mîncări și beuturi pe domni englezi și doamnele lor, și le-a dat privilegiu, — ba i-a silit la asta — ca să-și spună în fața tuturor, păreriile despre treburile din lăuntru ale Ungariei, și astfel au făcut cu puțință, ca niște streini să poată înriuri cît de cît asupra politice maghiare.

„Și streinii i-au și făcut lui Coșut Franți aceasta mică plăcere; aici pe pămîntul țării s'au amestecat în treburile din lăuntru ale țării, au dat ceva atestat de omenie coaliției (celor dela putere), și prin asta, după părerea noastră, au înriurit în chip păgubitor asupra păreriilor publice din țară.

„Acum iacă a stat aici între noi soțul de păreri Pernerstorfer, membru al dietei austriece, și și-a ridicat vocea în adunarea cea mare (de peste toată țara) a soților nostri de păreri Nemți, grîind pentru votul universal, în decursul cărei vorbiri, firește, a trebuit să deie și atestat de purtare necinstită felului de stăpînire de aici. Și prin asta, — după părerea coaliției, (stăpînirii de azi), el a înriurit în mod păgubitor asupra păreriilor publice ungare, pe cînd după părerea noastră el a făcut un nemăsurat bine cauzei libertății poporului!

„...Zic foile guvernului, că e cu totul neobcînit, ba mai

mult ca neobcînit, ca deputați, politici, să meargă pe teritorul (cuprînsul) altui stat ca să facă politica acestui stat strein lor!

Față cu aceasta, zice „Népszava”, le atragem (foilor guvernului) luarea aminte asupra unui sinpur lucru: În anul 1848, un politic și deputat, pe care îl chema Ludovic Kossuth, împreună cu mai mulți inși, au mers în Viena, pe cuprînsul unui stat strein, ca să facă politica aceluia stat, ba revoluție!

„Ludovic Kossuth a mers în Viena să ațite în folosul libertății popoarelor, pentru-că știa, că libertatea cucerită în o jumătate a împărăției, în unul din cele două state atît de strîns legate de-olaltă, — nu poate fi deplin asigurată până atunci, până cînd nu e îndeplinită și în cealaltă jumătate în aceeași măsură.

„Pe soțul de păreri Pernerstorfer, l'au trimis aici aceia, cari în Austria au întrupat votul universal, această piatră fundamentală a libertății popoarelor; l'au trimis aci ca să tilcuiască naintea luptătorilor pentru libertatea poporului din Ungaria, salutul și părerea fraților austriaci; l'au trimis încoace, ca să conlucre și el pe cît poate la eluptarea (cucerirea) dreptului de vot universal în Ungaria, prin ce și dreptul cucerit de poporul din Austria ar deveni mai asigurat, mai tare.

„Cine-i de vină că acum e lume întoarsă, că în vreme-ce la 1848 un politic maghiar să duse la Viena să propoveduiască cuvîntul libertății, acum trebuie să vină un politic austriac să ridice la Budapesta cuvîntul în interesul drepturilor poporului?!”

UNELE—ALTELE

Comisie americană, la Pesta.

America să vede că a început a să îngroză și ea de potopul de oameni ce curge spre ea din Europa, și din toată Europa de nicări ca din Ungaria! — încît vrea să caute mijloacele pentru stîmpărarea frigurilor acestora americane ce a apucat pe Europeni. Dar' ca să poată lua ceva măsuri cari să și ducă la scop, vrea să ale întii cari sunt îndemmurile ce ridică popoarele de aici să plece în roiri nesfârșite spre America?

În acest scop dieta americană a trimis o comisie care să vie în Europa să facă cercetări, studii, și comisia a venit oblu la Budapesta, ca la inima țării care e mai bolnavă de frigurile plecării la America. Insași foile mari maghiare, ca „Bud. Hirlap” recunosc acest titlu țării lor, zicînd în fruntea numărului dela 10 Iulie:

„...O deputațiune a dietei Statelor-Unite americane, petrece în timpul de față în Budapesta, ca să cerceteze împrejurările în legătură cu emigrarea din Ungaria, ca hrănitorea frunțășă a sporirii populațiunii din țara lor...”

Americanii sunt altfel tare îmbumbați și nu spun multe asupra celor ce le aud și le văd. Numai

că vreau să cunoască stările de aici, ca să știe cam cam ce fel de măsuri să iee la ei acasă.

Iacă am ajuns ca America să ne poarte grija. Ea să aibă grija de marea pacoste dela noi a părăsirii țării. Și practicii americani vor face de sigur ceva bun și și nouă de folos, căci în America sunt deja societăți mari, ca „National Civic Federation” și altele, cari ațită tare contra streinilor ce tot vin, tot vin, din Europa, și mai gros din Ungaria.

E un mare atestat de săracie dat guvernului trușaf maghiar, că oamenii aceia vin să pună palma pe rana ce sîngeră a acestei țări, pe cînd ocrotitorii de aici n'au altă în cap decît girgăunul maghiarizării.

Sunt unii cari țin, că altceva a adus comisia americană la Pesta; Ația unguri sunt deja azi în America, încît guvernul american să teme că într'o zi s'o trezi acolo și cu Koșuth și cu Apponyi și cu toți ortaci, venind și ei acolo unde li-o fi „țara”, și o să înceapă apoi maghiarizarea Americii, lucru ce ar izbiti negreșit sub puterea a toate cuceritoare a acestor bălauri, — și de aceea vreau să facă să le mai rămînă și lui Koșuth-Apponyi cîțiva oameni în țară, ca prin asta să scape de primejdia — maghiarizării Americii!...

Tricolorul prigonit.

În Brad, în inima falnicului Zarand, s'a dat, în zi de țîrg, cu doba de știre că nu-i mai iertat a purta tricolor în păr ori altunde ca parte întregitoare a portului românesc. Iar cine va cuteza totuși a purta va fi aspru pedepsit. Porunca e una din cele multe porunci nedrepte ale slujbașilor nostri administrativi.

Ba ci-că o femeie din Vaca a fost pedepsită cu 10 coroane în bani pentru-că îndrăznit a-și pune în păr fundă (pantică) tricolor.

Lucrul ăsta e o ticăloșie. Mai ales cînd știm cazul de mai anii trecuți dela Câmpeni, unde vicșpanul însuși a declarat că purtarea tricolorului ca parte întregitoare a portului, e îngăduită.

Dar' ce ne doare pe noi în po-vestea din Zarand, e, că pe slujbașii administrației de acolo (fibrăul Krasznay și solgăbirăul Candrea) îi cunoșteam până aci de niște oameni mai liberali, ba pe cel din urmă ca pe un urmaș al unei harnice familii românești, și după cum vedem tocmai dinșii voesc să înceapă domnia cu orîndueli căzăcești prin Zarand.

Asudări pe nimic.

Nu-i de vorbă: țara ungurească adeseori e mîntuită de agitatorii primejديوși prin harnicii procurori. Dar' rar să întimplă ca procurorii să asude în cinste, cum dat ne e să vedem de un timp încoace.

Cine petrece cu luare aminte procesele foilor noastre și trîritul pe calea cu mărăcini a redactorilor nostri, își va fi aducînd aminte că Curtea cu jurați din Cluj osîndi-se mai astă-iară pe pl Vasile E. Moldovan, la un an și jumătate închisoare de stat și 1500 cor. pentru niște articli ai săi publicați în revista „Orizontul”. Curia a nimicit acum judecata curții cu jurați din Cluj — de-ocamdată din cauze de forme — și a orînduit pertractare nouă.

„Foia Poporului” din Sibiu, adevărat redactorul ei dl Silvestru Moldovan, încă a avut un proces de presă pentru articolul „Sfârșit și început”. S'a dat ape,

lată (recurs) contra punerii sub acuză. Tribunalul din Cluj nu a aflat de bun „ocoșag“-ul dlui procuror și a nimicit punerea sub acuză a dlui Moldovan. Dar procurorul a făcut recurs mai departe la Tabla Craiăscă. Tabla a întărit hotărîrea tribunalului și dl Moldovan a scăpat de proces.

Și în felul acesta dl procuror din Cluj de nou a asudat de două ori în cinste. Sămnu că prea și-a pus la inimă nimicirea foilor românești așa încît și județii vād că prea să năzdrăvnește.

Vorbă rusească, în dieta din Viena.

În dieta din Viena fiecare deputat are drept să vorbească în limba sa.

Rutenii însă, ca mari ținători la Rusia, au făcut în ședința din 9 Iul. o demonstrație rusească tare mult grăitoare. Deputatul rutean Markov adecă, a început să țină vorbire în limba rusească, nu rutenă, care să deosebește de cea rusească. Președintele l'a făcut băgător de samă că n'are drept să vorbească decît în o limbă folosită în țară, iar fiindcă el n'a vrut să înceteze a grăi muscălește, — i-a detras (oprit) cuvîntul.

La noi?

Din Dietă.

După-ce parada Croaților s'a sfîrșit, — să mai auziră iarăși și glasurile Românilor.

Așa anume în ședința de Simbăta trecută (6 Iuliu n.), fiind vorba în dietă despre „emigrări“ (părăsirea țării de atîta locuitori ai ei), — după ce au vorbit mai mulți inși, a luat cuvînt dl Coriolan Brădiceanu, deputatul Oraviței, și a spus cam următoarele:

— „Nu am de gînd a stărui mai pe larg asupra acestui lucru, care ne intristează pe toți deopotrivă. Intristarea aceasta ne unește și trebuie să-i unească pe toți patrioții, cari sunt cu durere de inimă pentru soarta acestei patrii. Mă alătur și eu la dovezile aduse de înainte vorbitorii mei, fără a le mai repeta.

Sau pomenit unele pricini generale și altele de interes local, cari trag după sine părăsirea țării. Eu, ca un fiu al popoului, care am avut nenumărate privilegii să vād, că poporul din care m'am născut și eu, nu are parte de ocrotire din partea stăpînirei, mă simțesc îndatorat să pomenesc aci mai cu seamă, drept pricină a emigrărilor, sistemul de „colonizare“, ce să face la noi. Prin ținuturi, unde statul are moșii întinse de sute și mii de jugere, moșiile aceste, cari au fost lucrate și folosite, deși mai mult mijloc de câtră poporul din partea locului, s'au dat la „colonisti“ adecă oameni aduși din alte locuri, din „patriotism“, cari colonisti sunt cu toții Maghiari, după cum și patriotismul este numai maghiar la noi; dar' nu li s'a dat Românilor nicăiri nicio bucățică de pămînt din aceste.

Urmările acestei porniri nenorocite sunt, că numărul populației, apoi și averea și numărul vitelor, a scăzut la a zecea parte din cît era mai înainte! Și nu e mirare, pentru-că părinții de familie de cite 7—8—10 membrii nu capătă lucru, nu pot să-și folosească puterea, pe care Dumnezeu a pus-o în brațele lor.

Aceasta este în ținutul nostru una dintre pricinile de căpetenie ale emigrării. Neajunsul acesta cred că e cel mai arzător. Consimțesc și eu să se ia măsuri pentru a să înlesni întorcerea în patrie a

celor duși. Dar' cred, că ar trebui să căutăm a înlătura chiar pricinile emigrărilor. Iar atunci, cînd să vor lua măsuri pentru aducerea 'napoi a emigrărilor, parcă prevād, că să vor căuta emigranții, de sunt Maghiari ori nema-ghiari, pentru-ca să fie aduși 'napoi numai Maghiarii! Și nu ar trebui să se facă astfel de deosebiri!

Cînd căutăm pricinile emigrării, să nu punem toată vina asupra acelora cari emigrează. Aceasta e tocmai așa, ca și cînd am vedea curgînd vinul dintr'un butoiu, am zice că butoiul e de vină și nu am voi să înțelegem, că sunt ruginite cercurile și sunt putrezite doagele. De geaba le tot văpșii cu culorile „naționale“.

Hencz Károly: Ar trebui cercuit și capul tău!

Cor. Brădiceanu: Nu voesc să discut în felul acesta și, mai ales nu vreau să mă întrec cu nimeni în grobianități (vorbe proaste!) Cred că în privința bunei întocmire a vieții de stat, va trebui să căutăm pentru vindecarea împrejurărilor noastre triste, acele căi și mijloace, spre cari ne-a îndrumat și Majestatea Sa, dar' mai ales ne îndrumăză dorința popoului, dintre cari pune la locul întiiu votul universal, secret și egal, prin care vom face ca fiecare cetățean să se bucure, că e cetățeanul acestei patrii, și că are drepturi aici, iar' nu cum e acum, că în țara noastră nu este libertate constituțională! (Zgomot. Tăgădueli).

Ministrul Andrassy: Naționalitățile să pling că sunt prigonite și că prigonirea aceasta ar fi pricina emigrărilor. Dar' dl Brădiceanu să laudă, că dintre ei să află cei mai puțini emigranți. E dovadă asta, că nu sunt prigoniti. (?)

Cor. Brădiceanu, Ba e dovadă despre o trănicie și o îndelungă răbdare fără samăn a popoului nostru!

Milan Hodza ia cuvîntul la cererile sosite dietei, cari cer votul universal și fără motivare, prezintă de-a dreptul o propunere pentru ca să fie îndrumat guvernul a aduce în dietă legea despre sufragiul universal, direct, egal cu votare secretă, în comune, până în 15 Octomvrie 1907.

Ministrul Andrassy răspunde la două interpelații ale dlui deputat Coriolan Brădiceanu și spune, că jandarmii s'ar fi trimis în Caraș-Severin și în Bocșa, pentru-că candidații naționaliști au atîțat, așa încît a fost un adevărat războiu (!?) civil între Români și Maghiari.

Cor. Brădiceanu: Ce războiu civil? Cum să poate? Dintre 32 comune ale cercului Bocșa nu e decît o comună maghiară. Eu am înșirat mai multe întimplări la cari dl ministru nu află de cuvînt a răspunde cu nici un cuvînt. Pentru-ce nu răspunde? Răspunsul dlui ministru nu îl iau spre știre.

Ministrul Andrassy răspunde la interpelația dlui deputat Stefan C. Popp pentru risipirea nelegiuată a adunării populare din Beiuș. Ministrul spune că Românii ar fi atacat pe Maghiari, pentru aceea a trebuit să risipească adunarea. E adevărat — zice dl ministru că adunarea a fost risipită din partea unui solgăbirău din alt cerc; dar' solgăbirău din loc a fost împiedecat, pentru aceea a trebuit să se trimită altul la adunare.

Adecă și ici și colo, tot hoțul de păgubaș e de vină!

Din străinătate.

Neînțelegerile dintre Japonia și America.

Guvernul Statelor-Unite a pōruncit ca mai multe vase de războiu ale sale să fie duse în Oceanul Pacific (Marea între Japonia și America) pentru-ca la un caz de lipsă să fie la îndemnă.

Din Tokio (orașul-reședința a Japoniei, unde locuște împăratul și guvernul) încă să stricește cî primejdia unui războiu între aceste două puteri e foarte mare, dar' și spune și aceea, că împăratul Wikhelm al Germaniei își dă toată sîlința și își folosește toată vaza și o are înaintea domitorilor acestor două state, pentru a încunjura izbucnirea războiului, care ar fi să fie și mai înfricoșat decît cel din anii trecuți între Japonia și Rusia.

Ba, mai nou, să spune că împăratul Wilhelm, pentru cazul cî războiul nu ar fi încunjurat, s'a de clarat că el cu armata lui e gata sări în ajutorul Americanilor. Că zice: »El nu poate suferi ca primejdia galbină să crească prin o înfringere asupra Statelor-Unite«.

Turburările din Portugalia.

Politia din Lisabona a făcut peste 409 de arestări. O sută din cei arestați au fost puși apoi pe picior slobod.

S'a mai oprit scoaterea de sub tipar a două foi zilnice. Tipografii, rămași fără lucru, au ținut o adunare de protestare. Militia a pășit la mijloc. Morți și răniți.

La granița Portugaliei au avut loc turburări și ciocniri singeroase, în orașele Braga, Vrana del Cartel și Vila Real. Mulțimea a demonstrat strigînd: »Jos cu tiranii!« și a atacat armata. Militia s'a folosit de folosit de arme. Au căzut peste o sută de morți și 600 răniți.

Numărul tuturor morților lor nu a putut fi stabilit, căci în vreme de noapte toate cadavrele au fost înmormintate pe loc, în o singură groapă.

Rusia.

— În orașelul Lozița a fost aruncat în aer prin bombe oficiul postal. Mulți au rămas greu răniți. Făptuitorii au jefuit și dus cu ei 3 mii ruble.

— Consulul Austro-Ungar a făcut arătate la guvernul rusesc că soldații ruși tot mereu încalcă granițele Austriei.

— Guvernul englez a pus mîna pe 19 mii de puști și patronele de lipsă la ele, ce fuseseră comandate de revoluționarii ruși.

— În Caluga s'au răsculat țărani (mojicii) și au împărțit între ei pămînturile bisericesti. Au fost trimiși cozacii, cari să-i împace pe sârmanii țărani cu paturile puștilor și cu lațul săbiilor.

— Oamenii necunoscuți și înarmați ținînd calea unui tren ce ducea două regimente de gardă dela Vrașovia la Petersburg, au aruncat patru bombe înaintea trenului. Bombele însă nu au explodat (nu s'au aprins); atunci ei au aruncat o granată, care a și explodat dar' a făcut pagubă puțină în vagoane, așa că trenul a putut să meargă mai departe. Făptuitorii au scăpat.

India.

Un redactor englez, venit acum de curînd din India, spune că și acolo domnesc niște stări cît mai îngrijitoare, și numai de pace și liniște nu poate fi vorba nici acolo. Nemulțumirile Indienilor sunt mari, și pe zi ce merge cresc, mai ales în Bengalia.

Europeanii din celelalte părți ale Indieiilor precum și cei de acasă nici închuire nu pot să-și facă cît de mare e primejdia pentru cei duși și trăitori în India.

Correspondență

Pian, Iunie 1907.

On. Redacțiune!

În 5 Iulie 1907 am fost la tirul de săptămîna în Orăștie, și la 11 ore am venit la gară și am cerut la casierul să ne dea bilete până la Tărtăria și ne-a dat, am plătit pentru un bilet 40 fil.

Cînd am sosit la stațiunea Șibot Conductorul a zis să ne dăm jos, că nu mai avem drept de a merge mai departe. Noi n'am voit să ne dăm jos la Șibot, ci la Tărtăria pe cum am scos biletele, dar' în vorbe cu Conductorul, trenul a pornit. Conductorul, a eșit din cupen, a dat signal și a oprit trenul în loc. A venit șeful și mai doi nu știm ce fel de bidigăanii și strajemeșteru de gendarmi și ne-au scos cu puterea afară din vagon, ba ne-au dat, eșind pe ușe și cu picior în spate, și așa a trebuit să venim pe jos dela Șibot până la Pian prin o căldură așa mare. Ion Georg Achim Androne abia a putut veni până la 8 ore sara acasă, fiindcă fusese la doctor în Orăștie pentru boala ce are. Noi nu știm cine e de vină. Noi am cerut bilete la Tărtăria. Dacă casierul din Orăștie a știut că până la Tărtăria nu s'a dat bilet, să ne fi dat până la Vinț, ori să ne spună ce și cum, dar' nu s'a ne facă de batjocură și de năcaz.

Rugăm Onorata Redacție a foii „Libertatea“ să publice aceste șire, ca să știe și străinii și toți cetitorii foii ce rîndueli bune și dreptate e la stațiunile din ferica Ungarie!

1. Savu M. Savu,
2. Petru Androne,
3. Ioan G. Achim Androne,
4. Nicolae G. Popescu și
5. Ion Ion Marta (panciu).

La acestea noi numai atîta avem de zis, că tot lucrul arată numai lipsa de prevenire a slujbașilor de tren, căci cei dela tren trebuiau să vād ceară diferența până la Tărtăria și să vād lase pe tren, dar' nu să vād alunge cu puterea din tren. Funcționari culți și drepti așa făceau. Și de-ar fi drepti mai marii lor, ar trebui să-i pedepsească pentru asta.

Noi trimitem această foaie la Direcția din Arad a trenurilor, care are paza peste toți, și așteptăm să vedem face-va ce să cade în cauză.

Red. „Libertatea“.

De-ale meseriașilor.

Hațeg, Iulie 1907.

Domnule Redactor!

Societatea meseriașilor români „a tălparilor și a cismarilor din Hațeg“ a arangeat și în anul acesta „nedeaa îndatinată“ a treia zi de Rusalii. Nedeaa a avut un rezultat moral și material preste așteptare.

Meseriași nostri și de astă-dată au dovedit lumii că omul de ordine și de inimă este în stare a aduce ceea mai frumoase, și laudabile rezultate în activitatea sa.

Public a fost foarte număr. Tinerii jucători și coconițele abia încăpeau în spațiosul chiosc dela hotelul „Hunyad“, iar' ceialalți umpluse grădina; și dela început până la sfîrșit a domnit cea mai frumoasă ordine.

Coconițele și tinerii jucau jocuri românești și își petreceau cu o vioiciune dragălașă până cînd razele purpurii ale frumosului soare au pus capăt oboșelii, iar' ceialalți ședeau veseli la mese întinse, desfătîndu-se în frumos reușita petrecere.

Scopul petrecerei a fost în parte pentru fondul gimnazului din Brad — pentru acel focolar național, asupra căruia țineste toată suflarea românească.

Aceasta societate, după cum m'am

informat, în ședința sa generală din urmă, a împărțit ajutoare: la trei membrii repositați cite 70 cor. bisericei gr.-ort. 100 cor., bisericei gr.-cat. 50 cor. Gimnaziului din Brad 50 cor. (plus dela petrecere 80 cor., cu totul 130 cor., și alte spese de 10 cor.

Deci cu totul au împărțit din venitele sale suma de 500 cor.

Faptele bune și mărețe ridică vaza și onoarea indivizilor și a societăților, precum au ridicat și a meseriașilor români din Hațeg.

Intratele la petrecere au fost cor. 23340, spesele cor. 7350, așa a rămas un cîștig curat de cor. 15990. Deci și rezultatul material a fost frumos.

Onoare arangeatorilor și meseriașilor!

Privitorul.

NOUȚĂȚI

Reuniunea pompierilor voluntari din Orăștie s'a recon-

stituit Duminica trecută (7 Iulie n.), fiind de față peste 200 de membri. De data asta adunarea n'a mai fost tulburată prin nimic, ci a decurs în liniște și pace. Singurul lucru regretabil e, că concetățenii nostri maghiari, veniți vre-o 50 la începutul adunării, dacă au aflat că co-virșitoarea majoritate (200 de Români și Sași), voesc să lase vechiul status-quo, adecă comanda germană la pompieri, — s'au făcut pe rînd nevăzuți, au părăsit locul adunării, că ei numai sub comandă ungurească ar fi vrut să servească. Cine dară bagă politică în această corporațiune umanitară? Unde e adevărată însuflețire pentru instituția în sine a pompierilor?

Dacă Maghiarii n'au rămas la adunare, — trupa s'a constituit fără ei, alegîndu-și de căpitan pe dl M. G. Zobel, fost căpitan și anul trecut, vicecăpitan dl G. Oprean, care servește de mulți ani de zile cu zel și neîntrerupt, apoi comitet de Sași și Români.

Dorim ca nou organizata companie să ajungă a și fi la culmea chemării ca dexteritate și disciplină!

Cenzura de notar la cursul administrativ din Cluj au pus-o cu succes următorii români: Ioan Nemeș, Nicolau Bunescu, Gregoriu Onoe, Iosif Filip, Ioan Cîmpean, Demetriu Cosma și Augustin Bărsan.

RUGĂM grăbiți cu renoirea abonamentului, după preturile însemnate în fruntea foii.

Loviți de trăznet au fost Mercuri în săptămîna trecută 2 elevi ai gimnazului din Brad. Cazul s'a întimplat așa:

Asupra Bradului să descărcase o furtună. În cartir la profesorul V. Boneu, băeții de gimnaziu să pregăteau să meargă la școală; Erau 3 inși în odaie. Un trăznet s'a descărcat atunci asupra casei. Gimnazistul de clasa I. Narița, a fost lovit de trăznet murind pe loc. Un altul, atins și el de trăznet, a scăpat cu rani mai ușoare, iar' cel de al treilea s'a ales cu spaima.

Linia ferată Hațeg-Caransebeș, care a fost atîta timp trăgănată totuși o să fie ridicată odată. Dieta din Pesta a desbătut Joi, în săptămîna trecută, planul de lege, prin care s'a dat învoirea să fie făcută.

Student ucigaș. Tînărul de mare nădejde al națiunii sale, Ferencz Mikó dela gimnaziul unguresc din Kezdivasárhely a pus sub picioarele sale pe bărbatul cinstit al unei necinstite femei, pentru că-i stătea în calea planurilor lui de dragoste.

Mikó, era de 17 ani numai, locuia la un neguțator cu numele Finta. Aceasta avea o femeie tînără și frumoasă. Femeea a rămas adese-ori singură acasă cu studentul, care până aci era unul dintre cei mai buni, dar' în urma dragostei neierate pe zi ce trecea bolnuzia tot mai mult, și mai rău școlar să fa-

cea. Odată neguțatorul avea ceva de lucru și s'a reîntors acasă pe neașteptate. În odaia femeii sale a aflat-o pe aceasta povestind cu studentul. Cu toate că bărbatul nătărău nu le-a zis nimica, într'una erau cu spinele la inimă că el știe tot despre ei. Și ca să scape odată de el, femeea a cumpărat un revolver și Duminică, cînd după prînz negustorul s'a lungit o leacă pe canapeauă, femeea s'a apropiat de el cu revolverul în mână și l'a împușcat. Finta a murit îndată. Pe femeie și pe student a pus însă fișcalul mîna și tribunalul va avea de spus și judecat acum că, din doi, care-i vinovatul!

Zah. Bărsan, în nou turneu prin Ardeal. Cu bucurie vestim, că talentatul artist dramatic Zaharie Bărsan, reîntors din Italia, începe un nou turneu de reprezentații prin Ardeal și Banat. Ieri în ziua de sf. Petru a fost în Făgăraș de acolo trece la Seliște, apoi la Orăștie, — și de sigur va fi întîmpinat cu drag peste tot locul!

Cu o cale vestim, că dl Bărsan s'a logodit cu dragălașa doamnă Olimpia Brașovean, tovarăsa dsale în artă, cu care a fost și în turneul trecut. Le dorim tot norocul și glorie statornică!

Sfășiat de urs. Din Iași să scriu următoarele: Sunt cîțiva ani de cînd doi urși au fost aduși în curtea caselor d-lui Dim. Sturdza din str. Carol. Pentru adăpostirea lor era o cușcă mare cu subîmpărțiri mai mici. Ursul și ursoaica erau îngrijiiți pe cātră un om, anume Georghe Breabă. Simbătă noaptea Breabă intră în cușcă; ursul se repezi asupra lui și-l trînti cu putere începînd să sfîșie pe nenorocitul. Ursoaica privea fără a se apropia. La țipetele desnădăjduite ale omului sări căpitanul Popovici, care tocmai trecea prin partea locului. D-sa intră în curte, apucă un drug de fier, cu care începu să lovească în urs din toate puterile. În acelaș timp vāzînd deschisă ușa cușcii zise cātră un om de serviciu s'o mchidă și reuși să împedecă ieșirea ursului. Sub durerea loviturilor primite, ursul se retrase în fund într'o despărțitură dar veni iarăși apoi și începu să sfășie pe nenorocitul Breabă. D-l Corban, directorul școlaelor de arte, sări de asemenea în ajutor și cu o carabină culecă la pămînt mai mîntiu ursoaica și apoi pe florosul urs. Din nenorocire, Breabă nu mai putu fi scăpat. El a fost tot sfășiat și fu scos mort din cușcă.

Știrea despre Scărișoara — o poveste. Însemnă că o luăm și noi de prin foi, (din foaia profesorilor universitari din Cluj „Erdély Hirlap“), am dat știrea că din Scărișoara s'ar fi dus toți bărbații la America, și că acum e birău — o femeie. Dl primar Teodor Pasuc din Scărișoara ne scrie, că știrea a fost o scornitură, că Românii de acolo n'au plecat nicăiri și dsa e primarul comunei, de 18, ani în pace.

Să le dea Dumnezeu fraților nostri și mai departe traiu bun și pace, ca să nu simțā lipsa de a pleca la America!...

Bătaie împreună cu moarte

de om. Petru Șerbenăț și Ioan Șerbenăț din Giurgiu (com. Ciuc) erau dușmani vechi. Cînd unul, cînd altul, bătea cînd i să da bine pe dușmanul său. În 25 Iunie n. iarăși s'au întîlnit pe drum și acolo în mijlocul drumului, Petru Șerbenăț l'a apucat pe Ion, la trîntit la pămînt și a început al lovi pe unde ajungea. Ion Șerbenăț la asta a scos cuțitul, pe care l'a implintat de două ori în fața dușmanu-său, dar' vāzînd că așa nu mai vrea să încete cu loviturile i-l'a mai implintat odată în spate și apoi în inimă. Petru Șerbenăț a murit îndată. Pe celalalt l'a prins o patrulă de gendarmi și l'au dus la răcoare.

Adunare socialistă, baionete, singe!...

Socialiștii din Seghedin au ținut în 6 I. c., o adunare populară înaintea primăriei. Adunarea a fost bine cercetată. Erau ca la 3000 de oameni. După adunare, socialiștii au mers înaintea cancelariei deputatului coalitionist

(48-ist) Dr. Becsey Sándor, care e și avocat în loc, i-au spart ferestrele și au strigat nu vorbe de laudă la adresa deputatului și a cinstitei coaliții. A pășit la mijloc poliția și miliția. S'a încins apoi o luptă între demonstranți și acestea. *Patruzeci de răniți* și 20 de închiși a fost isprava mîntuitorilor de patrie.

Bun gînd luminează pe frații noștri din Vinerea, cari după ce au hotărît să închiză crișmele în Dumineci și sârbători, — au de gînd să facă în sat un loc de joc undeva deosebit, care să nu fie în legătură cu crișma, ci deosebit, — cam cum e în Seliște, unde pavilionul pentru joc e un șopron mare, frumos lucrat, în o margine a pieței, deschis. Aci tinerimea joacă așazicînd sub ochii publicului, trează, limpede și cuvințioasă, — nu ca prin cele coțete ale crișmei. Că aceea, ca jocurile să se mai țină în crișme, *au oprit* atunci cînd au hotărît și închiderea crișmelor (în contra dorinței aparte a dlui învățător Niculae Herlea).

De bun gînd sunt călăuziți frații dela conducerea comunei Vinerea. Pilda lor vrednică e de urmat!

Jalnica nenorocire a unui tiner student. Din Petroșeni vine vestea despre o groaznică nenorocire. Studentul de gimnaziu Alexandru Boșcheti, băiat al unor părinți săraci a folosit prilejul vacanței de vară de așa ca să cîștige și el ceva, cît de cît, pe sama familiei sale. S'a dus la șeful gării din Petroșeni și s'a rugat să-l primească în lucrul Acesta, pentru o plată de o coroană la zi, l'a și primit și, împreună cu alții, i-a dat de lucru să culeagă (plivească) buruienile dintr-un sinele de tren și de prin jurul gării.

Luni după amiază, băiatul plivea buruienile dintre niște șine, și nu a băgat de samă că s'a apropiat un tren. A ajuns între roatele vagoanelor, cari i-au tăiat amîndouă picioarele! Nenorocitul a fost dus la casa părintească, unde apoi în aceeași zi seara a și murit.

Femeea a fost mărul de ceartă între Dan Mara senior plugar ungur cu stare bună, din Sălașul de sus și băiatul său cu același nume. Dan Mara era văduv și așa le trebuia femeie la casă. Ca să acopere lipsa asta bătrînul Mara și-a însurat feciorul, care a adus la casă o fată frumoasă, draguță și harnică. Acum bătrînul și-a întalbit o parte din avere pe fecior.

Frumșeța femeii a băgat în boală pe tatăl soțului său că doar nu înzadar e neori vorba: „*ctu-i omul de bătrîn*“, și așa sînd lucrurile el s'a dat pe lîngă noră-sa. Aceasta, auzind ce fel de vorbe nesocotite scoate bătrînul din gură, s'a cutremurat și a cerut să-i de pace. Bătrînul și-a mai repetat vorbele, dar' nevasta întotdeauna fugea de el ca de Bată-l-toaca.

Sfîrșitul a fost că tatăl, fiul și nora s'au certat. Ceartă fără prînu-i bună. Bătrînul în năcazul lui și-a pîrît feciorul că pentru moșia ce i-a dat-o nu-l ține cu mîncare și cu tot ce s'a legase. Dăunăzi a fost zua de judecată.

Naintea legii feciorul a dovedit cu martori că bătrînul nu are drept. În urma acestora bătrînul Mara a fost judecat la plăteirea cheltuielilor de proces în sumă de 600 cor.

I-a fost rușine și-i părea rău și de atîta bani să-i deie odată din mîna și ca să scape și-a pus capăt vieții prin aceea că — s'a spînzurat în podul cășii. A fost aflat mort!

Daruri evlavioase. Dna Maria Bălean. n. Manescu a donat sfintei biserici din com. Valiug un măsai pe Sf. pistol de șomot roșu, foarte frumos în valoare de 50 de coroane. Domnișoara Mărioara Șofeia un măsai pe *Analog* iar de somot roșu cusut de mîna sa, foarte frumos în preț de 40 coroane. Dl Nicolae Muntean și soția Ilena au donat 2 steșnice pentru cite 3 lumini forte frumoase, cu 45 cor.; Dlu Filip Pațean și soția Ilena cu fiul lor Iosif au donat amvonul pentru predicat în preț de 40 de coroane. Dna Iuliana Pațeană a donat un covor în Sf altar. S'au predat Sf. biserici. Dl preot Teodr Șandru a ținut o vorbire în ziua de Paști îndemînd și pe alți creștini la atari fapte creștinești. Bunul Dumnezeu să primească jertfa adusă sfintei biserici de bunii creștini.

Valiug, Maiu, 1907. Comitetul parochial.

„Reuniunea rom. de cîntări din Orăștie“ aranjează din prilegiul excursiunii sale prin comunele mărginene, un *Concert* în salele școlii din *Poiana* Sibiiului, la 1 Iulie st. v. Să va cînta: Program bogat. Piese alese, de Dima, Popovici, Kirchner și soli. După Concert, petrecere cu joc.

Tinerimea română din Ibănești-Hodac invită la petrecerea de vară împreună cu concert, ce va ține în școala gr-ort. din Ibănești la Sft. Petru. Venitul curat este destinat spre școala filantropic.

Cererea unei dări de seamă! La Dumineca-Tomii a. c. s'a aranjat o petrecere în comuna *Zam* (tract. Iliia) în favorul gimnaziului din Brad. Dar' de oare-ce nici până astăzi n'am cetit că s'ar fi trimis ceva în acel scop, pentru înlăturarea ori-cărei neînțelegeri, îmi iau voe a cere dela dl Ioan C. Șiller fost învățător în Micănești, să dea samă pe calea ziaristice, despre cum a împărțit suma de bani de mai sus.

„*Murășanul*“.

Moarte. Elena I. Popovici n. Simtion preoteasă în Sadu, a încetat din viață în 4 Iulie 1907, în urma unui morb acut, în etate de 53 ani, în al 32-lea an al fericitei căsătorii. Fie-i țărîna ușoară!

Uelgaș de 15 ani. Băiatul de 15 ani George Ștefan a fost păcurar la caprele lui Adam Cristian din Bărbina, care trăia foarte rău cu femeea-sa. Femeea voia să scape cu ori și ce preț de bărbatu-său, pe care începuse a-l urî și spre acest scop s'a folosit de sirmanul băiat ca de o uneltă.

La învățat să adune bureți veninoși și ouă de păiangin, a căror zamă ea o va pune în rachiul bărbatu-său. Cristian însă, după ce a gustat odată din vinars, s'a înscîrbit a dat cu sticla de pămînt și s'a apucat de spatele femeii să le îmblătească.

Ea a ținut apoi sfat cu servitorul l'a dat acestuia 200 coroane ca să-i omoare bărbatul încă în noaptea aceea. Pe micul netrebnic l'a orbit suma mare a banilor și încă în acea noapte a omorît pe stăpînul său, pe cînd dormea, dîndu-i cu săcurea în cap. Curtea cu jurați a judecat pe băiatul servitor la 3 ani și jumătate temniță grea iar' pe femeie la robie pe viață.

Prietenul de casă al lui Varga din Băcia a fost Ioan Muntean. Și prietenia a ținut de multă vreme până în vara anului acestuia. Varga a trebuit să meargă la deprinderea de arme și cum a fost dus, prietenu său, Ioan Muntean, sa folosit de prilej și s'a făcut și el nevăzut prin sat, dar cu el odată a perit și femeea lui Varga.

Isprăvindu-și miliția Varga s'a întors acasă. N'a aflat pe nimeni, dar' a auzit prin sat dela oameni despre cele întimplute. Nu mult după asta s'a reîntors și Ion Muntean în sat — dar singur. Să vede că pe mîndra Varga o lăsase pe unde-va.

Varga însă pusese gînd rău să-și răsbune asupra necredinciosului prieten de casă. În una din nopțile săptămînei trecute s'a fușat pe întunec în curtea lui Ioan Muntean și s'a dus pînă pe tîrnaț, unde știa că are acesta obiceiul să doarmă vara. Acolo a văzut pe cine-va dormind în pat. A scos din buzunar revolverul și l'a descărcat asupra celui ce dormea lăsîndu-l mort. A fugit apoi. Pe drum s'a întilnit cu însuș Ioan Muntean. Acesta văzînd revolverul la el în mînă l'a apucat cu nepus-n masă. Varga a scăpat revolverul și a fugit. Ion Muntean, sosit acasă a aflat pe frate-său mort în pat. Acum a priceput tot. În dimineața zilei următoare s'a dus la gendarmi și a spus toată pătania lar' gendarmii au plecat cu domnul Varga la preumblare pînă la Deva la judecată unde-l-au și lăsat.

Concurs. Comitetul despărțămîntului *Turda* al Asociațiunii aduce la cunoștință dlor preoți și învățători români de pe teritoriul despărțămîntului, că a stabilit 2 premii de cite 20 coroane, pentru 2 lucrări, resp. prelegeri populare.

O lucrare are să tracteze despre *pomologia*, ceialaltă poate tracta ori-ce subiect din economie, ca stupărit, cultura vîmlor de mătăsă sau lucrarea pămîntului.

Lucrările însoțite de un plic închis în care să stee numele autorului, sunt a să trimite pe adresa secretarului cel mult pînă în 25 Iuliu a. c. st. n.

Acelea 2 lucrări pe cari comitetul le va afla de mai bune vor fi cetite în adunarea generală a despărțămîntului ce să va ținea în 28 Iuliu st. n. în Ceanul-deșert (Puszta-Csán).

Reflecții sunt rugați să întrebuițeze limbaj popular și să aibă în vedere scopul practic al acestor prelegeri de-a instrua și lumina poporul dela state.

Lucrările premiate formează proprietatea despărțămîntului.

Pentru comitetul despărțămîntului Turda al Asociațiunii.

Turda, la 6 Iuliu 1907.

I. Vlăduțiu, **Dr. Valer Moldovan,** dir. secretar.

Bărbat ucis. La Alba-Iulia (Bălgard) au aflat zilelele astea un cadavru (trup mort) în Murăș. Cercetarea a descoperit că omorul s'a săvîrșit în comuna Pațolca. Vasile Duma s'a certat și și-a bătut femeea. Femeea în înțelegere cu muma-sa au hotărît că pentru asta negreșit trebuie să-și răzbune asupra lui Cînd Duma durmea mai bine, într'o noapte femeea-sa i-a tăiat capul că săcurea. Netrebnicele femeii au învăluit apoi cadavrul în niște zdremente și l'au aruncat în Murăș. Au ascus apoi tot ce le-ar fi putut descoperi fapta. Cearșaful (lepedeu) cu singele l'au îngropat în grădină întră crumpeni, de pe săcurea au spalăt petele de sînge, tot în aceeași noapte au curățit și spalăt podelele din casă și au văruiț părății casei stropiți cu sînge. De liniște casnică cîștigată pe această cale nu s'au putut bucura multă vreme căci omorul tot a eșit la lumină și ele au fost bîgute la întunec în temnița din Alba-Iulia.

Convocător.

Onorații membri ai despărțămîntului XXIII *Turda* al „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român precum și toți spriginitorii ei sunt prin aceasta invitați la *Adunarea generală ordinată*: ce să va ținea în 27 Iulie st. n. 1907 la 3 ore p. m. în comuna Ceanul-deșert (Puszta-Csán).

Ordinea de zi administrativă obicinuită (prescrisă de statut), apoi Predarea bibliotecii populare Nr. 4 înființată pe sama comunii „Agribiciu“; Premiarea alor 2 prelegeri populare economice și cetirea lor; Alte eventuale disertațiuni și declamări insinuate cu 24 oare înainte la presidiu; Premiarea celui mai frumos port românesc prin un juriu

esmis adhoc; Inchiderea; verificarea protocolului.

Turda, la 6 Iulie 1907. Pentru comitet: I. Vlăduțiu, dir. Dr. Valer Moldovan, secretar.

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a desp. Brad al „Asociațiunii“ să va ținea în Brad — în sala de gimnastică a gimn. român, — la 8/21 Iulie a. c., la 3 ore p. m. Programul obicinuit și prelegeri populare.

A doua nedeie la Brad. Duminecă, în 21 Iulie n., cînd va fi adunarea desp. Brad al „Asociațiunii“ să va ținea a doua nedeie în pădurea „Crisănei“, iar' de va ploua, să va ținea la școala populară din Brad. Și acum să va face o producție de felul celei din rîndul trecut. Să va vorbi despre portul vechiu românesc și să vor trage la sorți între țeran-tele din Brad, două minunate costume românești, ce le pregătesc doamnele române din Brad.

Va fi o sârbătoare și o petrecere rară.

Dela teatrul meseriașilor. Cu ocaziunea seratei teatrale, aranjată de meseriașii rom. din loc la 16/29 Iunie c. au binevoit a suprasolvi următorii prestimați: Dr. S. Moldovan, adv. 4 cor.; I. Lăpădatu, dir. 4 cor.; Coriolan Pop, jurist 4 cor.; Cornel Demeter, apot., Fr. Hossu, adv., V. de Orbonaș, Dr. R. Dobo, medic, A. G. Muntean, comerc., K. Winkler cont., cite 2 cor.; S. Vlad, cont., P. Puican, jurist, I. Florea ofic., T. Nicoră, N. Vasilo, pînzar, cite 1 cor.; I. Fleșeriu 40 fil. *Suma cor. 2940.* Pentru aceasta jertfă laudabilă li-să aduce și pe această cale cele mai ferbinți mulțumiri. Orăștie, 4 Iulie 1907. În numele meseriașilor C. Baiu, preș., D. Martin, cassar.

Intratele de tot au fost cor. 199-80

Spesele „ 149-10

Venit curat cor 5070

Mulțumită li-se exprimă și pe aceasta cale tuturor binevoitorilor participanți ai petrecerii dată la băile Geoagiului în 30 Iunie n. c., cari din prisosul d-lor preste taxa

biletului de intrare, au binevoit a suprasolvi. Și anume: dl D. Truca not, com. Romoșel, 6 cor., S. Corvin, jun., Orăștie și R. Curiac, proprietar, Chimindia, cite 4 cor., A. Roșu, cassar, Geoagi și A. Dubleş, inv. Romoșel, cite 3 cor., Familia Herlea, Vinerea, Nicoară, inv. Vinerea, D. Băilă comerc. St. Martin, L. Rusu ofic. în minist. de resb. Viena, și N. Damian, paroch Balșa cite 2 cor., J. Popovici paroch Gelmar, Lucăcel, invăț. în pens. Balșa, Dșoara Mărioara Lazar, Pricaz, A. Nasta și Wolf Bela, Bozeș, Fekete ppretor, Dr. Szegő adv., Dr. Mendel med., Szente A. comerc., Weiberger S. scriitor de adv. Geoagi și Szabó Gyula, cite 1 cor. în total 41 cor.

Comitetul.

— **Mulțumită.** Cu o casiuena escursiunii făcute, Duminecă în 7 Iulie st. n. a. c. în Abrud, de fanfara „Reuniunii române de cîntări și musică din Cîmpeni“ a binevoit a contribui următorii: T. Faur, Dr. David, S. David, Ioan Simu, Dr. Alexandru Borzea, din Abrud, cite 5 coroane, Iosif Gombos din Abrudat, 10 cor., Ludovic Mesaros din Abrud cite 6 cor., Tomuş, N. Ciura, Radu, N. N. și N. N. din Abrud cite 2 cor. În total 51 cor, care sună s'a întrebuițat pentru alimentarea fondului „Reuniunii romine de cîntări și musică din Cîmpeni“.

Primească și pe aceasta cale P. T. Domni mărînimosei cele mai călduroase mulțumite pentru viul interes ce lau arătat și de astădată față de Reuniunea noastră. Cîmpeni, 8 Iulie 1907. *George M. Corcheș m. p. preș. Teodor Orlea m. p. secret.*

Un băiat din familie bună și cu 1—2 clase gimn. sau reale să primește imediat ca învățăcel în prăvălia de manufactură a subscrișului

1—3 (139) **Iulius Popovici, Hätzeg.**

Pictor Român!

În atențiunea Onoratului public și în special Onoraților Domni preoți și învățători Subsemnatul maeștru român *pictor de case și de biserici, lucrez Icoane* ori-ce mărime, pentru biserică și case, apoi *cruci* sculptate în lemn, mari și mici, *pictate și aurite* frumos și durabile etc. etc.

Lucrez și *vopsitoria* în *vopsea de oleu* necesară la vopsitul *ușilor, ferestri* și alte mobile necesare la casă.

De aceea mă recomand Onor. public, care dorește a avea o lucrare bună, frumoasă și trainică.

Rog a nu pierde din vedere adresa mea, care lucrez ori-și-ce, ce să atinge de această bransă, și cu prețuri cît să poată mai ieftine!

1—3 (138) Stimător:

Nicolae Chiș, pletor Orăștie—(Szászváros). Strada Căstăului Nr. 31.

Ofert de căsătorie.

Caut o fată de Român din o casă bună pentru a o lua de nevastă. Respectiva trebuie să priceapă tot lucrul de casă și la economia cîmpului. Cer apoi să știe lucră și cu mașina de cusut ca să poarte meseria de cusătoreasă. **Să fie de 18—19 ani și să aibă o zeste de batăr 1000 coroane.** 1—3 (134)

Eu sunt maeștru cojocar și croitor, locuesc în un sat mare și am venit bun. Avere încă am de 6000 coroane. Vîrsta mea e de 19 ani. Sunt Român bun. Aș dori ca întru cît să poată să mi-să trimită și fotografiile, pe cari le voi trimite îndărpt.

Ofertele a să adresa la administrația Libertății în Orăștie *provăzute fiind cu timbru postal de 20 fileri, pentru a-mi fi, de acolo, trimise mie.*

Invățăcel de prăvălie

La subscrișul află îndată primire un

≡ **invățăcel** ≡ pentru prăvălie mixtă, ferărie și băcănie.

Să aibe vre-o 2 clase gimnaziale ori reale. Să cunoască și ceva din limbile germană și maghiară.

Ioan Rob, comere. Orăștie. 1—3 (136)

Caut 2 învățăceli din casă bună. Învață la mine lucru frumos și durabil. Asemeni caut și o **calfă.** Avînd lucru mult plătesc bine. Pentru condiții (învoială) să se adreseze la subscrișul:

1—3 (137) **Nicolae Branga,** maeștru măsar. Poiana 902. (Szeben m.)

Să caută un companist

de rotărit, pricepător la lucruri de sate, capătă unelte și lemnele de lipsă.

Să se adreseze la

MICHEL GUSTAV, 2—3 (92) maeștru rotar în Cugir (Kudzsir, Hunyad m.)

Invățăceli! Primesc îndată

în lucrătoreea mea de **tîmplărie** (măsar), **trei învățăceli.**

Învață la mine lucru frumos. Măestrie cu viitor strălucit!

Pentru condiții (învoială) să se adreseze la mine,

Rudolf G. Brassai m. timplar.

2—3 (128) în Orăștie—Szászváros lîngă spitalul militar.

Caut un **circimar** cu o cautiune de 500 cor. pentru circîma mea din **Orăștie**, strada Romosului Nr. 6.

Invirtire (treccere) mare. — Condițiuni favorabile.

Mai preferiți vor fi cei din părțile Săliștei. 2—3 (133)

A se adresa la proprietarul

FABIAN MOR in Orăștie (Szászváros).

Să caută un băiat

în etate de 13—14 ani, de familie bună cu o clasă sau două gimnazială, pe lîngă limba mamei să știe puțin și cea maghiară pentru a putea învăța comerțul în specere, bucate, grîu, cururuz, faină, în mic și mare; vînzare de beuturi: vin, bere, spirit, și alte și trafică și sare, Să primește imediat la firma

Ioan Manovicu, comerciant. — Abrudbánya. 3—3 (122)

Învățăcel de prăvălie

să primește numai decît în prăvălia de specerie, fer, faină și alte mărfuri mixte a subscrișului.

Să fie din casă bună și să priceapă și limba maghiară

Ioan Comloși, 9—5 (129) comerciant în H.-Dobra.

Din mână liberă

e de **vînzare** casa cu numărul 154 din *Borloveni* p. u. *Prigor* (în Bănat.) Casa constă din 6 odăi, 2 cuini, și 3 măgazine. Mai e apoi și o *grădină mare.* Casa e potrivită de *prăvălie* și are și *licență de beuturi.* E în colțul ălor 4 uliți din sat.

A să adresa la proprietarul:

Constantin Brancovean. u. p. Prigor O.-Borloveni. 2—3 (134)

„Egri takarékpéztár r. t.“

Vînzare de moșie.

În comuna Sărăcsău, comitatul Albei-inferioare

e de vînzare fosta proprietate a *Barcsay*-eștilor, care constă din cca 500 jugere ungurești, în partea cea mai mare păduri, avînd și intravilan mare, apoi cca 20 jugăre ung. de vie, arător și finaț, — pentru prețul de 65.000 (șasezeci și cinci de mii) coroane.

Poziția moșiei e favorabilă, căci e pe țărîmul *Murășului* și aproape de linia principală a trenului.

Informațiuni să pot lua în scris ori verbal la actualul proprietar în *Eger*, anume la banca:

„Egri takarékpéztár rt.“ 3—3 (121)

Aviz important.

Deși avînd prăvălia în drumul țării (casele dlui S. Corvin), am onoare a face cunoscut onor. public, că **urmez și acum meseria mea de pictorit de case, vâpsitorie și vâpsit de firme,** cu prețurile cele mai moderate.

Avînd în vedere că lucrările executate de mine, vor fi solide și durabile, și cu prețurile cele mai ieftine, — rog onor. public a mă încredința cu comandele sale.

În prăvălia mea să află de vînzare cu numărul foile: *„Lupta“*, *„Libertatea“*, *„Fonia Interesantă“*, etc. 2-3 (132)

Cu toată stima

B. Stelescu, pictor și comerciant în Orăștie.

Cine vrea împrumut de bani?

Cu împrumut pe anuități își poate regula ușor datoriile cele cu camete mari.
Mijlocim împrumuturi cu camete ușoare

PE PROPRIETĂȚI,

pe lângă următoarele condiții:

pe 65 ani, cu 2·40%
pe 50 ani, cu 2·50%
pe 40 ani, cu 2·70%

pe 30 ani, cu 3·05%
pe 25 ani, cu 3·30%
pe 20 ani, cu 3·33%

în care rate mici de jumătăți de ani și cu procente ușor de plătit, sunt cuprinse și interesele și și ștergerea capitalului.

Astfel de împrumuturi am votat dela 300 cor. în sus, până la ori-ce sumă.

Împrumuturi pe anuități dat în scrisuri fonciare, dăm pe case de locuit, intravilane, pe edificări, și în locul al doilea.

CREDIT PERSONAL

ofițerilor, funcționarilor, preoților, negustorilor, învățătorilor, dăm eventual și fără giranți.

Pentru oficanți mijlocesc împrumuturi pe replătire dela 5—25 ani, ieftin și repede.

Institutul pentru mijlocire de credit:

BOTH DEZSŐ

„BUDAPESTI HITELFORGALMI INTÉZETE“

BUDAPESTA, VII. Rottenbiller u. 1.

3-10 (123)

Pentru răspuns, alăturați marcă de 10 fil.

CAROL F. JICKELI, Sibiu.

(La coasa de aur).

Coase: Lungimea: 70 75 80 85 90
1 bucată K 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul *C. F. J.*, care nu ar corespunde chiar și atunci, când a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți _____
_____ să dă o bucată pe deasupra!

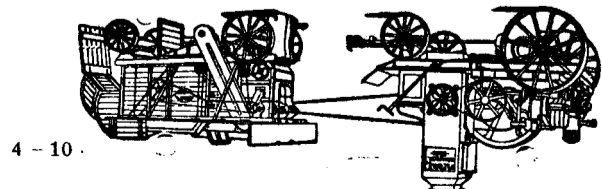
La cerere, capătă dela mine gratis ori cine, chiar și dacă nu cumpără coase, foaia „Povătuitorul economic“ ce edau.

6-20 (103)

Numai motoarele și locomobilele Plewa

originale servesc cea mai ieftină și mai vrednică de încredere putere motrice pentru mări și scopuri economice.

Trăinicia lor e socotită pe durata unei vieți de om. Consumare: oleiu brut, benzin ori gaz. sugativ, de 2—3 fileri pe oară de puterea de cal.

Catalog și preliminar de spese, gratis.

Condiții de plată favorabile.

Adresa: **Dénes B.**, specialist de motoare
Budapesta V. ker. Lipot k. 15.

— Rog însemnați acurat adresa și o păstrați. —

4-10.

(116)

Să nu lipsească
din
nici o casă!

Contra tusei, răgușelei, răsuflării grele, astma, și alte suferințe de plămâni, — medicii recomandă

Tea-hrănitore-Josef Nr. 1.

0 cutie 50 fileri.

Mai departe: contra mistuirii grele, contră obstipației (înfundării), precum și ca curățitor de sânge și contră îngrășării prea mari, — medicii specialiști recomandă

Tea-hrănitore-Josef Nr. 2.

0 cutie 50 fileri.

A să căpăta la: Drogueria lui
NERUDA NÁNDOR

în Budapesta, str. Kossuth Lajos,

și la apoteca

Török József, Budapesta, str. Király.

5-10 (111).

Eckmayer József

BUDAPEST

VI. SZOBI u. 4..

recomandă roletele sale de tinichea de oțel, roletele pentru prăvălii, scutitoare de soare. și roletele de ferești de Esslingen.

== Fabricate în afară de cartell, cu prețurile cele mai ieftine. ==

Cereți oferte!

5-10